

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-34-42, факс: 255-33-13, e-mail: comeuroint@v.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

щодо проекту Закону про внесення змін до Цивільного та Господарського кодексів України щодо приведення у відповідність до законодавства Європейського Союзу в частині вимог до торгівлі на внутрішньому ринку (реєстр. № 2529 від 04.12.2019, н.д. Дануца О.А.)

Комітет розглянув проект Закону на своєму засіданні 23 грудня 2020 року (протокол № 58) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

1. Загальна характеристика законопроекту

Метою законопроекту, як зазначено в пояснювальній записці до нього, є імплементація у вітчизняне законодавство норм Директиви Європейського Парламенту і Ради 2011/7/ЄС від 16 лютого 2011 року «Про протидію простроченню платежів в торгових операціях».

Прийняття даного проекту закону дозволить імплементувати законодавчі норми ЄС в частині обмеження розрахунків між постачальниками продовольчих товарів та продавцями, які здійснюють торгівлю ними, 60 календарними днями. В свою чергу це призведе до більш швидкого отримання постачальниками обігових коштів, що дасть можливість інвестувати їх у розвиток виробництва.

2. Належність законопроекту за предметом правового регулювання до сфери дії права Європейського Союзу

Проект Закону за предметом правового регулювання належить до сфери правил конкуренції, що відповідно до Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 року № 1629-IV належить до пріоритетних сфер, в яких здійснюється адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу та охоплюється зобов'язаннями України передбаченими у рамках Глави 10 «Конкуренція» Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» та Глави 10 «Політика у сфері промисловості та підприємництва» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).

3. Відповідність законопроекту праву ЄС

За результатами правового аналізу проекту Закону щодо його відповідності *aquis* ЄС та Угоді про асоціацію слід зазначити таке.

Згідно з положеннями *статті 254 Угоди про асоціацію*, Сторони визнають важливість вільної та неспотвореної конкуренції у торговельних відносинах. Сторони визнають, що антиконкурентні господарські дії та операції потенційно можуть спотворити належне функціонування ринків та загалом зменшити позитивні наслідки лібералізації торгівлі.

Статтею 378 Угоди про асоціацію встановлено, що Сторони розвивають та зміцнюють співробітництво з питань політики у сфері промисловості та підприємництва і таким чином покращують умови для підприємницької діяльності для всіх суб'єктів господарювання з особливою увагою до малих та середніх підприємств (МСП).

В Європейському Союзі питання щодо оплати поставлених товарів врегульовані Директивою Європейського парламенту та Ради 2011/7/ЄС «Про протидію простроченню платежів в торгових операціях»¹ від 16 лютого 2011 року (OJ L 48, 23.2.2011, р. 1–10) (далі – Директива 2011/7).

Метою Директиви 2011/7 є протидія простроченню платежів в торгових операціях для забезпечення належного функціонування внутрішнього ринку, таким чином, сприяючи конкурентноздатності суб'єктів підприємницької діяльності та, зокрема, МСП.

Пунктом 13 Преамбули Директиви 2011/7, окрім строку договірної періоду здійснення оплати між підприємствами (не більше 60 календарних днів), також визначено, що у сторін залишається можливість однозначно передбачити період здійснення оплати, що становить більше 60 календарних днів, за умови, проте, що таке продовження не вважатиметься надзвичайно несправедливим по відношенню до кредитора.

Частиною п'ятою статті 3 Директиви 2011/7 встановлено, що Держави-члени гарантують, що період оплати, зазначений в контракті, не перевищує 60 календарних днів, якщо інше однозначно не передбачається в контракті та за умови, що це не надзвичайно несправедливо по відношенню до кредитора в межах розуміння статті 7.

Положення Директиви 2011/7 підкреслюють необхідність збереження принципу свободи договору між суб'єктами господарювання.

В той же час, проектом Закону пропонується внести зміни до Цивільного та Господарського кодексів України, передбачивши встановлення максимального терміну розрахунків між постачальниками продовольчих товарів та продавцями, які здійснюють торгівлю ними.

¹ В Угоді про асоціацію відсутнє пряме зобов'язання щодо імплементації положень Директиви 2011/7 в національне законодавство.

Так для товарів, строк придатності яких менше одинадцяти днів, розрахунки між ними здійснюються не пізніше десяти календарних днів з дня отримання партії товарів, для товарів, строк придатності яких понад десять днів - розрахунки здійснюються не пізніше шестидесяти календарних днів з дня отримання партії товарів.

Таким чином, надмірне регуляторне втручання держави у договірні взаємовідносини між суб'єктами господарювання не відповідає положенням Директиви 2011/7, а запропоноване законодавче регулювання строків розрахунків призведе до спотворення принципу свободи договору, закладеного у Принципах європейського договірного права та Цивільному кодексі України (стаття 627), відповідно до яких суб'єкти господарювання є вільними в укладенні договору, виборі контрагента та визначенні умов договору з урахуванням вимог законодавства, звичаїв ділового обороту, вимог розумності та справедливості.

Також в тексті законопроекту міститься ряд правових норм, що згідно зі *статтею 282 Угоди про асоціацію*, не відповідають принципу правової визначеності, а саме застосування відповідної термінології, яка відсутня у цивільному законодавстві (зокрема, таких термінів як «товаророзпорядчі документи», «продовольчі товари»), що створюватиме ризики неоднозначного тлумачення та неналежного правозастосування норм законопроекту.

Додатково необхідно зазначити, що Господарський кодекс України гарантує всім суб'єктам господарювання рівні права та рівні можливості для залучення і використання матеріально-технічних, фінансових, трудових, інформаційних, природних та інших ресурсів. Таким чином, встановлення у законодавстві строку розрахунків за поставку харчових продуктів порушує принцип рівності порівняно з розрахунками між іншими суб'єктами господарювання за непродовольчі товари.

З огляду на зазначене, проект Закону **не відповідає праву ЄС, не узгоджується** із цілями Угоди про асоціацію та **потребує суттєвого доопрацювання**, зокрема, для збереження принципів свободи договору, рівності та правової визначеності.

Голова Комітету

І.О. КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000EED52E0081548200
Дійсний до: 12.03.2022 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-20/10-2020/251949 від 28.12.2020

